

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบจากการเดินเรือพาณิชย์ระหว่างเชียงรุ่งกับเชียงแสน
ต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไทย

ผู้เขียน นายมานพ เอื้อเกิดอารีย์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมหมาย เปรมจิตต์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สมชาย เตียวกุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “ผลกระทบจากการเดินเรือพาณิชย์ระหว่างเชียงรุ่งกับเชียงแสน ต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ที่เกิดจากการเดินเรือพาณิชย์ระหว่างเชียงรุ่งกับเชียงแสนผ่านทางแม่น้ำโขง ตามข้อตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ที่ประเทศไทยเข้าร่วมกับประเทศจีน เมียนมาร์ และลาว เพื่อเปรียบเทียบถึงผลได้และผลเสียทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยมีสมมุติฐานว่าการใช้แม่น้ำโขงเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศโดยมีการปรับปรุงร่องน้ำจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแม่น้ำโขง และส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงประชาชนที่อาศัยใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงในการดำรงชีวิต แต่ขณะเดียวกันก็จะช่วยให้การค้าระหว่างประเทศไทย-จีนผ่านทางแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงแสนมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อของรายงานการศึกษานี้ และประมวลผลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสมมุติฐานในการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าหลังจากมีการเดินเรือพาณิชย์ระหว่างเชียงรุ่งกับเชียงแสนผ่านทางแม่น้ำโขง ตามข้อตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 รวมทั้งได้มีการปรับปรุงร่องน้ำในแม่น้ำโขงเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือและเพื่อรองรับเรือขนส่งขนาด

ใหญ่มากขึ้นแล้ว ปริมาณการค้าระหว่างประเทศไทย-จีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการส่งออก โดยชาวจีนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งระบุว่า มีประชาชนที่อาศัยใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงในการดำรงชีวิต ได้รับผลกระทบเนื่องจากสภาพแวดล้อมของแม่น้ำโขงที่เปลี่ยนไป และไม่ได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศไทย-จีนที่เพิ่มสูงขึ้นนี้

สำหรับเมืองเชียงแสนซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง ได้รับผลกระทบจากขยายตัวของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศไทย-จีน โดยเฉพาะชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง บริเวณที่ตั้งของท่าเรือเชียงแสนและท่าเรือเอกชนหลายแห่งในบริเวณใกล้เคียงกัน ทำให้เอกลักษณ์ความเป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์สูญหายไป และจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Impacts of Commercial Navigation Between Chiang Rung and Chiang Saen on the Thai Economy and Environment

Author Mr. Manop Aurkerdarey

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr.Suvit Rungvisai Chairperson

Assoc. Prof. Sommai Premchit Member

Lecturer Dr. Somchai Teaukul Member

Abstract

The independent study entitled, “Impacts of Commercial Navigation between Chiang Rung and Chiang Saen on the Thai Economy and Environment”, is designed to study impacts of commercial navigation between Chiang Rung and Chiang Saen along the Mekong River on Thai economy and environment according to the “Agreement on Commercial Navigation on Lancang-Mekong River among the Governments of The People’s Republic of China, The Lao People’s Democratic Republic, The Union of Myanmar and The Kingdom of Thailand”. This research work is undertaken in order to study the aforesaid impacts, both positive and negative, on economy and environment. It is hypothesized that the using of Mekong River as an international navigation route through improving the cruising route will affect the Mekong environment and people who make use of the Mekong River for their living. At the same time, it will help increase the Thai-Chinese trade volume through the Mekong River at Chiang Saen District.

Data for the study are collected from relevant documents, including data from in-depth interview and key informants concerned. The data are evaluated through analytical comparison with the study hypothesis.

The study results show that since the inauguration of commercial navigation between Chiang Rung and Chiang Saen along the Mekong River according to the so-called Agreement in B.E. 2544 (2001), including the improving of navigation route to facilitate bigger cargo ships, the Thai-Chinese trade volume has been increasing continuously. In particular, imports and exports are mostly manipulated by the Chinese businessmen. At the same time, some data show that people who have made use of the Mekong River are likewise affected because of the Mekong environment having changed. Additionally, they have not got benefits from the Thai-Chinese trade which has been increasing in volume.

Moreover, the city of Chiang Saen, a well-known historical tourist city, has been affected due to extension of the Thai-Chinese trade, especially the community on the bank of Mekong River, where the Chiang Saen port and other private ports in its vicinity are situated. It has resulted in disappearance of historical tourist city as well as in decline of tourists.